

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Välkommen till

FORSKNING PÅGÅR

En fortbildningskonferens för dig som arbetar inom förskola och grundskola/fritidshem, gymnasieutbildning, vuxenutbildning eller annan utbildningsverksamhet samt idrottsrörelsen och hälsosektorn.

31 oktober 2018, kl 08:00-16:30

Göteborgs universitet, Pedagogen, Västra hamngatan 25

MER INFORMATION OCH ANMÄLAN

<https://uf.gu.se/samverkan/konferenser/forskning-pagar>

PROGRAM

Programmet omfattar dels gemensamma pass för samtliga konferensdeltagare, dels valbara sessioner där du själv väljer ett av flera alternativ. Mer information om innehållet i de valbara sessionerna följer efter de översiktliga programpunkterna.

08:00-08:30

Hus A, entréplan
REGISTRERING

08:30-08:45

Lokal: Kjell Härnqvistsalen
VÄLKOMMEN OCH INLEDNING

08:45-09:30

Lokal: Kjell Härnqvistsalen

KEYNOTE 1:

Fantasi - en viktig och användbar egenskap

Thomas Lingefjärd och Djamshid Farahani

Utan fantasi är det svårt att lära sig något i skolan. Det ställs stora krav på fantasi, men övas eleverna i att utveckla sin fantasi?

Vi kommer att ge exempel på teorier och innehåll från en nyligen publicerad artikel.

09:30-10:00

KAFFE, THÉ, SMÖRGÅS

10:00-10:40

VALBARA SESSIONER 1 - mer info, se sidan 3

10:55-11:35

VALBARA SESSIONER 2 - mer info, se sidan 5

11:45-12:30

Lokal: Kjell Härnqvistsalen

KEYNOTE 2:

Strukturerat språk- och kommunikationsstöd på vetenskaplig grund i förskola och skola.

Ann Nordberg och Sofia Moström

Vi kommer i vår presentation på ett konkret sätt sammanföra forskning och praktik. Vi tar avstamp i sociokulturell teori där språket är ett viktigt verktyg i mötet mellan människor. En frågeställning som vi utgår ifrån är hur vi systematiskt ska ge stöd och utveckla språk och kommunikation i förskola och i skolans klassrum.

Resultat presenteras också från ett pilotprojekt där studenter på förskollärautbildningen vid Göteborgs universitet använt ett vetenskapligt baserat verktyg. Dessutom presenteras olika idéer om att använda verktyget i er egen verksamhet.

12:30-13:30

LUNCH SAMT POSTERUTSTÄLLNING

13:30-14:10

VALBARA SESSIONER 3 - mer info, se sidan 7

14:25-15:05

VALBARA SESSIONER 4 - mer info, se sidan 9

15:05-15:30

KAFFE, THÉ, KAKA, FRUKT

15:30-16:15

Lokal: Kjell Härnqvistsalen

KEYNOTE 3

"Det är svårt för skolan när det inte är uppenbara försummelser": Om elevhälsans arbete med utsatta elever *Ylva Odenbring*

I Sveriges försummas uppskattningsvis vart tionde barn någon gång under sin uppväxt. Skolan är en av de institutioner i det svenska samhället som ska se till barns och ungdomars hälsa och välbefinnande.

Denna presentation baseras på forskningsresultat om elevhälsans arbete rörande utsatta elever. Resultaten pekar på att elevers problem förklarades och kategoriserades utifrån elevernas familjebakgrund.

16:15-16:30

Lokal: Kjell Härnqvistsalen

AVSLUTNING OCH UTVÄRDERING

VALBARA SESSIONER

De valbara sessionerna är öppna för alla oavsett vilken verksamhet du arbetar inom, men som en vägledning finns följande markörer för de områden föreläsarna själva bedömer att deras innehåll främst vänder sig till:

- förskola
- vuxenutbildning
- förskoleklass - år 6
- högskola/universitet
- år 7-9
- övrigt
- gymnasiet

VALBARA SESSIONER 1 10:00-10:40

● 1a) Är religion del av det svenska kulturarvet? Kulturarv, tradition och religion i svensk förskola.

Eva Reimers, institutionen för didaktik och pedagogisk profession

Lokal: plan -2

I föreläsningen presenteras ett forskningsprojekt om religion, tradition och kulturarv i svensk förskola. Projektets och föreläsningens utgångspunkt är förskolans uppdrag att förmedla kulturarv, samtidigt som förskolan ska vara konfessionsfri. Utifrån en enkätstudie, observationer under ett år vid två förskolor, samt fokusgruppintervjuer med arbetslag vid 15 förskolor redogörs för hur religion och tradition uppmärksammas i dagens svenska förskola.

Resultaten tyder på att samtidigt som kristna högtider - framför allt jul och påsk - har en nästintill självklar position i förskolans verksamhet, finns stor osäkerhet hos pedagogerna angående vad som är att betrakta som religiöst i de olika sätten att uppmärksamma religiösa högtider. Studien visar även på dilemman och möjligheter i relation till hur förskolan ska arbeta med religion och kulturarv i ett alltmer mångreligiöst samhälle. Detta diskuteras utifrån spänningar mellan religionsfrihet, sekularisering, mångkultur och det svenska kulturarvet, samt lyfter fram behovet av större kompetens om religion hos personalen i förskolan.

● 1b) Simulatorstödd undervisning inom yrkesutbildning – aktionsforskningsprojektet YRKSIM

Giulia Messina Dahlberg, Ingrid Berglund och Susanne Gustavsson, institutionen för pedagogik och specialpedagogik samt Jörgen Holmén, Naturbruksförvaltningen gymnasieskolor, Västra Götalandsregionen

Lokal: plan -2

I projektet har yrkeslärare tillsammans med forskare prövat, granskat och utvärderat undervisning med

körsimulator i naturbruksutbildning. De aktionsforskningsprocesser som har genomförts handlar om dokumentation av elevers lärandeprocesser och resultat, ämnesintegrering med gymnasiegemensamma ämnen, transformering av kunskaper och färdigheter mellan simulator och autentiska maskiner eller fordon. Data för analys har skapats genom observation och intervju.

Presentationen kommer att behandla aktionsforskningens resultat och slutsatser samt öppna för en diskussion om hur digitala verktyg kan användas för att utveckla relevant yrkeskunnande.

1c) Är det farligt att köra MC?

Håkan Schönberg och AnnaKarin Lindqvist, institutionen för pedagogik och specialpedagogik

Lokal: plan -2

Flervalsfrågor med givna svarsalternativ, till exempel multiple choice (ofta förkortat MC), används världen över, inte minst i digitala prov. Det är därför viktigt att resonera kring eventuella risker och möjligheter med MC-frågor. Ett prov syftar till att ta reda på vad provtagaren kan och ge hen möjlighet att få visa det. I den kontexten kan MC, kombinerat med öppna svarsformat, vara både praktiskt och lämpligt - inte minst för att variera hur provtagare får möjlighet att visa sina kunskaper och förmågor. Denna presentation har fokus på tre aspekter:

1. Vad är viktigt att tänka på vid konstruktion av MC?
2. Vilka typer av kunskaper och färdigheter kan MC mäta?
3. Vilken roll spelar det att provtagare kan gissa?

1d) Differentiering genom marknadsanpassning – vem gynnar valet?

Anna Maria Fjellman, institutionen för pedagogik och specialpedagogik

Lokal: plan -2

I början av 1990-talet förändrades det svenska utbildningssystemet genom skolreformer som möjliggjorde införandet av friskolor, konkurrens mellan privata och kommunala huvudmän samt fritt skolval vilket gav elever chansen att välja gymnasieskolor utanför sitt närområde och sin hemkommun. Men skolvalets möjligheter konkretiseras olika för elever beroende på social bakgrund och var de bor och det här ger konsekvenser för hur utbildningsmöjligheter utvecklas och förändras i vårt utbildningssystem över tid.

Med utgångspunkt i ett likvärdighetsperspektiv behandlar presentationen det fria skolvalets konsekvenser genom att kartlägga skolmarknadernas geografiska utveckling över tid utifrån analyser av elevrörlighet och fördelning av utbildningsresurser över kommuner och regioner.

1e) Repetition – kunskapens moder?

Annika Lilja och David Lifmark, institutionen för didaktik och pedagogisk profession

Lokal: plan -2

Vid seminariet kommer erfarenheter från ett projekt där lärare i årskurs nio undervisat i etik med hjälp av skönlitterära texter och ett antal frågor som återkommit vid varje tillfälle att presenteras. Eleverna har, efter att de läst en skönlitterär text och jobbat med uppgifter som förstärker textens budskap, satt sig i grupper om cirka fyra elever i varje och diskuterat hur de förstår etiska frågor utifrån de texter de läst.

I presentationen kommer det särskilt att uppmärksammas hur eleverna reagerat på att de fått besvara samma frågor vid alla tillfällen, samt hur dessa frågor gjort ett arbete som i vissa fall tycks fördjupa elevernas resonemang.

1f) Barn och ungdomars matvanor – vad underminerar hälsosamma matvanor bland ungdomar i resurssvaga områden?

Christel Larsson, institutionen för kost- och idrottsvetenskap

Lokal: plan -2

Vad äter barn och ungdomar i relation till rekommenderat intag? Hur mycket socker får de i sig? Äter de tillräckligt med frukt och grönsaker?

Detta är några av frågorna som kommer att belysas under föredraget utifrån den senaste nationella kostundersökningen på barn och ungdomar i Sverige. Även

ungdomars egen uppfattning om vad som underminerar hälsosamma matvanor belyses utifrån en studie med ungdomar i resurssvaga områden.

1g) Lärande för hållbar matkonsumtion

Emmalee Gisslevik, institutionen för kost- och idrottsvetenskap

Lokal: plan -2

Seminariet ger inledningsvis en översiktlig presentation av litteratur och forskning kring hållbar matkonsumtion samt lärande för hållbar matkonsumtion. Den följs sedan av en presentation och diskussion kring svårigheter och möjligheter för implementering av lärande för hållbar matkonsumtion i praktiken.

1h) En likvärdig förskola och skola

Johannes Lunneblad, institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande

Lokal: plan -2

Föreläsningen behandlar förskolans och skolans förutsättningar att ge barn och elever en likvärdig utbildning. Under de senaste decennierna har likvärdigheten i den svenska förskolan och skolan minskat. Det går att följa en utveckling där det framför allt är skillnaderna i mellan hur elever presterar i olika skolor som ökat. Statistik visar en alarmerande situation där det omkring 60 procent av eleverna i vissa områden lämnar grundskolan utan behörighet till gymnasiet. Siffror vilka kan jämföras med ett riksgenomsnitt där omkring 13 procent av eleverna lämnar grundskolan utan behörighet till gymnasiet.

Utifrån studier inom en rad olika discipliner går det att konstatera att den ökade skillnaden mellan förskolor och skolor belägna i olika områden långt ifrån är ett isolerat samhällsfenomen. Tvärtom kan skillnaderna förstås som del av en ökad polarisering i samhället mellan fattiga och rika. Studier visar hur dina ekonomiska förutsättningar i allt större utsträckning inte bara har kommit att avgöra var du bor och vem du har som granne, utan också din hälsa och risken för att du utsatts för brott.

2a) Matematiska samtal i klassrummet

Rimma Nyman, Cecilia Kilhamn, Florenda Gallos Cronberg, Lena Knutsson, Britt Holmberg, Christina Skodras och Susanne Frisk, institutionen för didaktik och pedagogisk profession

Lokal: plan -2

Att leda matematiska samtal är en utmaning för många lärare. Föreläsarna har utvecklat ett ramverk som beskriver lärarens roll i det matematiska samtalet och hjälper lärare att leda det i sitt klassrum. Ramverket har arbetats fram utifrån en amerikansk didaktisk modell, som betonar vikten av det matematiska syftet i ett samtal och som erbjuder konkreta verktyg för lärare. Ramverket beskriver kommunikativa drag som läraren kan använda sig av för att leda matematiska samtal. De kommunikativa dragen är av två olika slag, dels beskrivs vad läraren kan uppmana sina elever att göra och dels beskrivs vad läraren själv kan göra för att lyfta det matematiska innehållet i samtalet. Ramverket har utprovats med blivande lärare, både som analysverktyg och som stöd för matematiska samtal under deras praktik.

Under presentationen kommer det att diskuteras vad ett matematiskt samtal är, visa konkreta klassrumsexempel på hur man kan använda det ovannämnda ramverket i sitt klassrum och utveckla normer som främjar matematiska diskussioner.

2b) Hållbart förbättringsarbete

Mette Liljenberg, institutionen för pedagogik och specialpedagogik

Lokal: plan -2

Hur görs förbättringsarbete hållbart? Med stöd i begreppen organisatoriskt lärande och organisatoriskt minne presenteras resultat från en studie som undersökt skolors organisering av sitt förbättringsarbete inom tre nationella skolutvecklingsinsatser.

Resultaten visar att skolorna i många fall saknar strategier för hur ny kunskap ska kunna bevaras i organisationen. Skolorna förlitar sig i hög grad på individuella medarbetares engagemang och i lägre grad på organisatoriska strukturer. För att stärka organisationens förbättringskapacitet och möjliggöra hållbarhet i förbättringsarbetet krävs en kombination av flera strategier.

2c) Att handleda lärarstudenter

Annika Lilja, Sally Windsor och Lisbeth Mårdstedt, institutionen för didaktik och pedagogisk profession

Lokal: plan -2

Vissa delar av föreläsningen hålls på engelska.

Föreläsarna kommer att presentera en studie där tre skolor som tar emot lärarstudenter deltagit i studiecirkel under ett år. Förutom att diskutera olika aspekter av handledning har ett protokoll använts som underlag för samtal mellan lärarstudent och lokal lärarutbildare.

Protokollet kommer från en studie genomförd i Australien. I föreläsningen presenterar föreläsarna protokollet och berättar varför det är en fördel med kommentarer som inte värderar lärarstudentens insats, de kommer också beskriva hur studiecirkelarna organiserats.

2d) Barns återberättande och återskapande av muntliga berättelser

Agneta Pihl, institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande

Lokal: plan -2

Muntligt berättande är ett viktigt redskap för meningskapande, kommunikation och lärande. Agneta Pihl har studerat hur barn återberättar en berättelse de fått höra. Studien visar att barns återberättande och minnande tydligt hänger ihop med deras förståelse av berättelsen och aktiviteten i sig.

När förskollärare stöttar barns berättande och minnande stöttar de också barns meningskapande och när de stöttar barns förståelse av berättelser stöttas också deras minne.

2e) Vad är "usage" och vad gör det i kursprovet för Engelska 7 (år 3 i gymnasiet)?

Iani Hoff och John Löwenadler, institutionen för pedagogik och specialpedagogik

Lokal: plan -2

"Usage" provas tillsammans med de receptiva färdigheterna "reading" och "listening" i de nationella prov och bedömningsmaterialen. Provdelenens syfte är att ge eleverna möjlighet att visa prov på bredd, variation och precision i språket.

Fyller delen avsedd funktion? Vilka samband finns mellan usage-förmåga och de andra receptiva förmågorna? Vad tycker lärare och elever om provformatet? Iani Hoff och John Löwenadler berättar vad de kommit fram till.

- **2f) Våld, trakasserier och utsatthet i grundskolan. Om elevers erfarenheter av sin skolvardag**

Ylva Odenbring, institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande

Lokal: plan -2

Denna föreläsning tar sin utgångspunkt i en intervjustudie med elever i skolår nio på en skola i ett socialt stigmatiserat urbant bostadsområde. Fokus för studien är att studera hur elever talar om och erfar sin skolvardag i termer av våld och trakasserier samt vilken form av stöd eleverna beskriver att de behöver eller får för att få hjälp och stöd med sina problem.

Resultaten pekar på att elevernas skolvardag både präglas av fysiskt och verbalt våld.

- **2g) Förskolepedagogers röster om hinder och möjligheter för hälsofrämjande måltider**

Hillevi Prell, institutionen för kost- och idrottsvetenskap

Lokal: plan -2

Förskolan är en viktig arena vad gäller grundläggandet av hälsosamma matvanor hos barn. Barn får i sig nära 70 % av energiintaget på förskolan och en stor del av dagen ägnas åt matrelaterade aktiviteter. Förskolemåltiden har en betydande pedagogisk potential, dock ofta outnyttjad. Pedagoger och måltidspersonal bär ett stort ansvar för att måltiderna ska vara både lustfyllda och pedagogiska respektive smakfulla och hälsosamma.

Genom intervjuer med förskolepersonal har det identifierats utmaningar, hinder och möjligheter för den hälsofrämjande förskolemåltiden.

- ● **2h) "Varför ska jag lära mig det här?" - om elevers motivation, grit och mindset**

Jan Blomgren, institutionen för pedagogik och specialpedagogik

Lokal: plan -2

Utgångspunkten för workshopen är Jan Blomgrens avhandling "Den svårfångade motivationen - elever i en digitaliserad lärmiljö". Avhandlingens fokus utgår från ett elevperspektiv. Resultaten är klassrumsnära och därmed relevanta ur ett fortbildningsperspektiv.

I workshopen problematiseras ett antal frågeställningar utifrån avhandlingens syfte. Vilken typ av mål är viktiga ur elevens perspektiv när det gäller skolarbetet? Hur relevant är dagens svenska skola för elever som växer upp i en alltmer digitaliserad och globaliserad omvärld? Vad är det i själva lärmiljön och i hur undervisningen genomförs som gör att antingen ett fåtal eller flertalet elever i en skolklass upplever att skolarbetet är meningsfullt och får dem att prestera? Vad främjar respektive hämmar deras motivation?

3a) Mat och måltider som verktyg för lärande och hälsa

Jenny Rendahl, Cecilia Magnusson Sporre, Marianne Pipping Ekström och Päivi Palojoki, institutionen för kost- och idrottsvetenskap

Lokal: plan -2

Föreläsning om 45min med tre inslag.

- 1) Att aktivera elever via rollspel; Jenny Rendahl
- 2) Nya medvetna måltiden; Cecilia Magnusson Sporre,
- 3) Kökets kön; Marianne Pipping Ekström och Päivi Palojoki,

Del 1, Att aktivera elever via rollspel

Både inom forskning och i undervisning är det önskvärt att få deltagare respektive elever delaktiga. Genom att använda ett rollspel i vardagsnära matsituationer kan ungdomar bli aktiva och ges möjlighet till reflektion.

Föreläsningen presenterar hur rollspel har använts för att studera ungdomars förhållningssätt till och förhandling om matbudskap.

Del 2, Den nya medvetna måltiden

Måltider som äts utanför hemmet är en växande sektor i Sverige och i övriga västvärlden. Detta innebär bland annat att måltiderna som äts utanför hemmet blir en allt viktigare källa för bland annat näringsintag och det sociala samspelet. Vi äter utanför hemmet av en mängd olika skäl såsom nöje, fest och jobb, men även för att det är en nödvändighet, till exempel alla måltider som serveras inom skola, vård och omsorg.

De yrkesverksamma inom måltidssektorn utmanas av ett stort antal krav i sitt dagliga arbete. Professionella inom måltidssektorn måste anta många roller i sitt dagliga arbete. Resultatet synliggör att den medvetna måltidsgöraren måste ha både de praktiska färdigheterna likväl som relevant utbildning för att kunna möta alla krav och önskemål. Att göra rätt val kräver medvetenhet på flera olika nivåer och i flera dimensioner.

Del 3, Kökets kön

Välbefinnande och livslångt lärande tillhör 2000-talets nyckelkompetenser i alla Nordiska länder. Att främja välbefinnandet har varit en målsättning för HKK redan från hushållskunskapsutbildningens början. Att känna till olika skyddsfaktorer kan omfatta de kunskaper, färdigheter och attityder som behövs för att hantera vardagen och göra sunda val.

3b) Förskolebarns uppfattningar om teknik och vänskap - en jämförande studie med barn i Sverige och Turkiet

Ann-Katrin Swärd, institutionen för pedagogik och specialpedagogik

Lokal: plan -2

Vuxna pratar om hur viktigt det är att barnen har vänner men hur uppfattar barn i förskoleåldrarna vad vänskap är. Vad är en bästa kompis och vad gör man med sina kompisar. Vilka lekar skapas, vilket material väljs. Bråkar barnen ibland med sina bästa vänner?

Teknik finns överallt i dagens samhälle och har kanske allt funnits beroende på vad vi avser med teknik. Utifrån att det kan antas att dagens förskolebarn är väl insatta i olika tekniska saker är frågan om det stämmer i hur de uttrycker sig om teknik. Vad associerar barnen till när de hör orden teknik/teknologi, vad anser de vara tekniska saker och vem använder teknik.

Studien gjordes vid tre olika förskolor i Sverige med cirka 40 barn i åldrarna 4-5 år, både stad och landsbygd- I Turkiet ställdes samma frågor till barn i samma åldrar men främst i stadsmiljö. Är det någon skillnad i svaren eller har barn oavsett var de växer upp liknande uppfattningar över vad vänner och teknik är.

3c) Språk för alla – eller bara för vissa?

Gudrun Erickson, institutionen för pedagogik och specialpedagogik

Lokal: plan -2

Moderna språk är ett av få ämnen i svensk grundskola som inte är obligatoriskt. Fyra av fem elever börjar med franska, spanska eller tyska i åk 6 eller 7, men cirka en fjärdedel hoppar av före slutet av grundskolan. Moderna språk fokuseras för närvarande i en stor studie finansierad av Vetenskapsrådet.

Gudrun Erickson kommer att ge en kort beskrivning av studien samt diskutera vissa resultat, som bygger på enkäter till skolledare, lärare och elever samt på besök vid ett antal slumpmässigt utvalda skolor. I detta kommer bl.a. frågan om obligatorium att diskuteras ur individuella, pedagogiska och samhälleliga perspektiv.

3d) Fritidshemmet i ständig rörelse

Jan Gustafsson och Karin Lager, institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande

Lokal: plan -2

Lärare i fritidshem har som profession svårt att formulera sitt eget yrkeskunnande och kunskapsfält. En förkla-

ring till detta fenomen är att fritidshemmet har varit i ständig rörelse och förändring under drygt 130 år (from 1880-talet tom 2018). Under dessa drygt 130 år har fritidspedagogen/ Lärare i fritidshem arbetet inom fem olika fritidshemsmodeller med olika förutsättningar, mål och innehåll.

Det är Arbetsstugan ca (1887–1940), Eftermiddags-hemmet (1940–1960), det Fristående fritidshemmet (1960-1985), det Integrerade fritidshemmet (1985-2008) och det Didaktiska fritidshemmet (2008 -).

Dessa fem modeller finns idag representerade som en mix i både läroplanen och fritidshemmets pedagogiska verksamhet vilket är en förklaring till svårigheten att sätta ord på fritidspedagogens och lärare i fritidshem yrkeskunnande och kunskapsfält.

● 3e) Teaching Statistical Reasoning

Hanan Innabi, institutionen för didaktik och pedagogisk profession

Lokal: plan -2

Presentationen hålls på engelska

This session based on an ongoing research about teaching statistics for sustainability and the importance of focusing on the variability ideas in statistics.

The goal of this session is to show the teachers how they can teach statistical reasoning in order to be used for the daily life. Practical activities that will be connected to a theoretical framework will be presented.

● ● ● 3f) Kan man lära sig etik genom skönlitteratur?

David Lifmark och Annika Lilja, institutionen för didaktik och pedagogisk profession

Lokal: plan -2

Under knappt ett läsår har elever i årskurs 9 i tre olika klasser på två skolor undervisats i etik i ett samverkansprojekt mellan universitetet och lärarna på de medverkande skolorna. Forskare och lärare har tillsammans utvecklat en modell som lärarna sedan undervisat efter. Undervisningen har inletts med läsning av en skönlitterär text, därefter har ett moment då textens budskap förstärks genomförts och slutligen har eleverna haft gruppdiskussioner.

Projektet inleddes och avslutades med ett för- respektive ett eftertest. Resultat som redovisar om och hur eleverna har utvidgat sin etiska repertoar kommer att presenteras.

3g) Kritisk djurpedagogik: Hur kan vi problematisera våra relationer med djur i undervisningen?

Helena Pedersen, institutionen för didaktik och pedagogisk profession och Angelica Simonsson, institutionen för pedagogik och specialpedagogik

Lokal: plan -2

Föreläsningen diskuterar olika förslag på hur mänskliga-djurrelationer kan integreras i undervisningen på ett kritiskt sätt som utmanar de förgivettagna roller som ”produktionsdjur”, ”djurparksdjur”, ”försöksdjur” etc. som vi ofta tillskriver djur i vårt samhälle, och som riskerar att reducera djur till konsumtionsobjekt för människor. Föreläsningen föreslår även en teoretisk grund för kritisk djurpedagogik.

Föreläsningen riktar sig till dig som är intresserad av etiska frågor, kritisk analys och hållbar utveckling i utbildning, med tonvikt på grundskola och gymnasium.

4a) Skolan, globaliseringen och medborgarna. Analyser av internationella jämförelser i svensk opinion och politik

Sverker Lindblad, institutionen för pedagogik och specialpedagogik

Lokal: plan -2

Föreläsningen behandlar en omvandling av svensk utbildningspolitik där internationella jämförelser av skolresultat betonas. Efter en genomgång av skolpolitikens förändringar i riktning mot resultatstyrning behandlas särskilt analyser av opinionen - dess olikartade uppfattningar om skolans utveckling och betydelsen av internationella kunskapsmätningar för att bedöma skolans kvalitet.

Viktiga frågor blir då: Hur används internationella jämförelser i den politiska debatten? Innebär betoningen av resultatstyrning och kunskapsmätningar en förskjutning av skolans uppdrag? Sker det en polarisering av opinionen? Vilka konsekvenser får det för skolan?

4b) En god människa är en sån som inte dränker hundar

Anna Nissen, institutionen för didaktik och pedagogisk profession

Lokal: plan -2

Läsning av skönlitteratur kan bidra till att vi som individer får möjlighet att bättre förstå oss själva och den värld vi lever i. Elever i två niondeklasser fick utifrån ett antal frågor diskutera en skönlitterär text som valts eftersom den förväntades väcka tankar kring etiska frågor. Syftet med undersökningen var att ta reda på om högstadieläver utvecklar sin etiska medvetenhet och sin förståelse av texter genom att läsa och diskutera skönlitteratur.

I analysen identifierades tre olika diskurser, sammanfattningsdiskurs, associationsdiskurs och analysdiskurs. Genom dessa diskurser beskrivs hur eleverna samtalar om den lästa texten.

4c) Vad kännetecknar en förskolepedagogisk verksamhet av hög kvalitet – exempel från forskning

Sonja Sheridan, Pia Williams, Susanne Garvis, Elisabeth Mellgren, Karin Lager och Jonna Larsson, institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande

Lokal: plan -2

För att svensk förskola skall kunna behålla sin sär-

ställning behöver frågor kring kvalitet hållas levande och ständigt utvecklas – men hur gör vi det? Med utgångspunkt i fyra kvalitetsdimensioner fokuserar ett antal sammanhängande presentationer på förskolans kvalitet och barns villkor till lärande. Det görs mot bakgrund av en forskningsstudie genomförd 2016-2017 där ECERS-3 har använts som kvalitetsindikator. Presentationerna kommer att fokusera på;

- Vad innebär ett intersubjektivt perspektiv på kvalitet och hur kan fyra dimensioner av kvalitet användas som analytiska verktyg att observera och analysera kvalitet i förskolan.
- Mötet mellan förskollärare och barn är en viktig kvalitetsaspekt – men hur kan förskollärare analysera sådana möten och samspel och därmed bidra till en excellent kvalitetsutveckling?
- Att läsa för barn – är det ett exempel på kvalitet i förskolan? Vi problematiserar hur läsning och språkutvecklande undervisning kan bidra till hög kvalitet i förskolan.
- Att skapa, räkna, bygga med klossar och vara i naturen... Vad kan sådana undervisningsaktiviteter innebära för barns möjligheter att lära och utvecklas - och vilka krav ställer det på förskolechefer samt på förskolläraryrket?
- Vad har politiker, förskolechefer, forskare, förskollärare och förskolläraryrket för uppdrag och på vilka sätt kan de gemensamt bidra till att utveckla kvaliteten i förskolan och i förskolläraryrket?

4d) Lärarstudenters professionalisering i specialpedagogik

Thomas Barow, Dörte Bernhard och Girma Berhanu, institutionen för pedagogik och specialpedagogik

Lokal: plan -2

I drygt 10 år har det i Sverige funnits två magisterprogram för lärare som vill fortsätta sin karriär i det specialpedagogiska fältet: speciallärare och specialpedagog. Under de senaste åren har en del forskning kring de respektive yrkesrollerna bedrivits. Sammanfattningsvis har det blivit tydligt att det praktiska arbetet karakteriseras delvis av överlappningar och otydlighet. Däremot finns knappast forskning kring respektive magisterstudenternas motivation, förväntningar och erfarenheter.

I en enkätstudie (125 deltagare, svarsfrekvens 75 procent) förtydligas att beslutet att studera till speciallärare eller specialpedagog ofta anses som ett naturligt steg i karriären. Särskilt med hänsyn till speciallärarstudenterna var lärarlegitimationen en viktig faktor. Vad gäller förväntningar dominerar den personliga och professi-

onella utvecklingen. Utöver detta förväntar sig studenterna bättre anställningsmöjligheter, nya professionella utmaningar och ökande kompetens. Under presentationen kommer de resultaten diskuteras med bas i en professionaliseringsteoretisk ansats.

● ● 4e) Hur viktig är lärarens kompetens?

Åse Hansson, institutionen för pedagogik och specialpedagogik

Lokal: plan -2

Att skolsegregationen blivit större i Sverige de senaste decennierna har många olika förklaringar. Exempelvis har bostadssegregationen ökat under perioden samtidigt som styrning och organisation av skolan har förändrats. Den sociala elevsammansättningen i skolorna har blivit allt mer homogen, med elever med liknande social bakgrund samlade i olika skolor.

I denna forskning undersöks hur lärarkompetensen är fördelad mellan skolor med olika elevsammansättning och hur detta påverkar elevernas skolprestationer i matematik och svenska. Det undersöks vilka aspekter av lärarkompetensen som har förändrats de senaste decennierna och hur dessa förändringar har inverkat på elevernas skolprestationer, samt om denna påverkan skiljer mellan olika skolor beroende på elevsammansättningen.

Preliminära resultat visar en trend mot en allmän sänkning av lärarkompetensen i svensk grundskolan. Trots det tydliga kompensatoriska uppdraget visar resultaten också att den lägsta lärarkompetensen återfinns på skolor där behovet av stödjande undervisning är som störst. Sammantaget tyder detta på stora brister i skolans likvärdighet och på att pedagogisk segregation föreligger.

● ● ● 4f) Was piensan les élèves? – Elevers reaktioner på provmaterial i moderna språk

Åsa Sebestyen, Lena Hedenbratt och Frank Perrotte, provutvecklare inom NAFS-projektet, institutionen för pedagogik och specialpedagogik

Lokal: plan -2

Denna presentation bygger på en gemensam studie av elevenkäter från utprövningar av provuppgifter i franska, spanska och tyska:

Vad tycker svenska elever om provuppgifter i moderna språk? Vilka typer av läsförståelseuppgifter tilltalar eleverna? Föredrar de att pröva sina receptiva eller produktiva färdigheter? Finns det skillnader mellan flickors och pojkars attityder till provuppgifter? Hur mycket påverkar elevernas motivation och uppgifternas grad av autenticitet genomförande och resultat?

Som svar på dessa frågor presenteras några mönster som kan skönjas utifrån ett antal enkätsvar som sammanställts och analyserats utifrån olika perspek-

tiv. NAFS-projektet vid Göteborgs universitet utvecklar nämligen på uppdrag av Skolverket de nationella bedömningsstöden i moderna språk. Alla provuppgifter prövas alltid ut storskaligt, på skolor runt om i landet, och deltagande elever ombeds vid utprövningstillfället att fylla i en enkät. Detta underlag, tillsammans med elevernas resultat på varje provuppgift, ligger sedan till grund för valet av uppgifter inför publicering av nytt provmaterial.

4g) Unga och inaktivitet: Är barn och ungdomar mer stillasittande och mindre fysiskt aktiva idag jämfört med igår?

Andreas Fröberg, institutionen för kost- och idrottsvetenskap

Lokal: plan -2

Fysisk aktivitet är bra för hälsan. Det finns en utbredd uppfattning om att barn och ungdomar är mer stillasittande och mindre fysiskt aktiva idag jämfört med igår.

Men vad säger egentligen forskningen? Kan trender över tid variera beroende på typ av fysisk aktivitet (till exempel total fysisk aktivitet, träning eller promenad/cykling till och från skolan) man pratar om? Och visar forskning samstämmiga eller motsägande resultat? Dessa och ytterligare frågor kommer behandlas under föreläsningen.

4h) Vikten av samverkan för att arbeta med mat och måltider på förskolan.

Johanna Bothén, Michaela Holmberg och Cecilia Blidö, institutionen för kost- och idrottsvetenskap

Lokal: plan -2

Många barn i Sverige äter i dagsläget alldeles för lite grönsaker och förskolepersonalen har en betydelsefull roll för att möjliggöra och stötta barn att äta grönsaker. Måltiden kan ses som ett unikt lärtillfälle som kan leda till hälsosamma matvanor. Trots detta saknar måltiden i dagsläget förankring i förskolepersonalens professioners diskussion om mål och arbetssätt. Seminariet kommer belysa resultat från tre nyligen genomförda magisterstudier med fokus på:

- Förskollärares uppfattningar om måltidens som resurs för lärande om hälsosamma matvanor.
- Hur personal på förskolan kan främja grönsaker samt vilka möjligheter och hinder de ser till att göra det?
- Pedagogers kommunikation kring mat och måltider i förskolan.